

N. D. proti Švýcarsku, rozsudek ze dne 3. 4. 2025 - Informační povinnost vnitrostátních orgánů v rámci preventivních opatření k ochraně života oběti genderově podmíněného násilí

Stěžovatel: N. D.

Žalovaný stát: Švýcarsko

Číslo stížnosti: 56114/18

Datum: 03.04.2025

Článek Úmluvy: čl. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: domácí násilí, informační povinnost, násilí páchané na ženách, pozitivní závazky, preventivní operativní opatření, skutečné a bezprostřední riziko ohrožení života

Český právní řád: čl. 10 Listiny základních práv a svobod

čl. 6 Listiny základních práv a svobod

§ 14 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

§ 2 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

§ 2 odst. 4 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

§ 44–47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

§ 65 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

§ 7 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

§ 8 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

§ 80 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2026

N. D. proti Švýcarsku, rozsudek ze dne 3. 4. 2025

Autorský komentář

Komentovaný rozsudek představuje významný příspěvek v judikatuře Soudu týkající se pozitivních závazků státu k ochraně života dle čl. 2 Úmluvy v kontextu domácího a genderově podmíněného násilí. Navazuje na ustálenou linii judikatury počínající rozsudkem ve věci Osman proti Spojenému království^[1], v němž Soud formuloval základní test odpovědnosti státu v případě nečinnosti, jenž byl

dále rozvinut v rozsudku ve věci Opuz proti Turecku[2], s důrazem na genderově motivovaný kontext násilí, a systematizovaný v rozsudku ve věci Kurt proti Rakousku.[3] V kontrastu s případy, kde byla shledána odpovědnost státu pro pasivitu vnitrostátních orgánů,[4] nebo naopak porušení nebylo shledáno z důvodu přijetí adekvátních preventivních opatření,[5] přesouvá Soud těžiště posouzení od samotné existence rizika (a vědomosti o něm) k otázce jeho účinného vyhodnocení a přijetí koordinovaných adekvátních opatření k jeho eliminaci. Akcentuje přitom celospolečenskou závažnost genderově podmíněného násilí a vysílá jasný signál k potřebě zavedení účinného systému jeho prevence ve smluvních státech.[6] V tomto kontextu Soud vyzdvihuje, že pozitivní závazek státu k ochraně života obětí domácího násilí spočívá především v povinnosti vytvořit účinný, systematický a koordinovaný rámec prevence, včetně odpovídajících nástrojů pro hodnocení rizik.

K námitce stěžovatelky se Soud zabýval případnou informační povinností vnitrostátních orgánů ve vztahu k potenciální oběti domácího či genderově podmíněného násilí ohledně trestní minulosti muže, s nímž udržovala partnerský vztah. Soud uvedl, že posouzení věci nezávisí pouze na zodpovězení otázky, zda vnitrostátní orgány měly sdělit konkrétní informaci o trestní minulosti pachatele, případně v jakém rozsahu tak měly učinit, nýbrž na širším kontextu reakce z jejich strany. Je tedy třeba posoudit, zda tyto orgány přijaly soubor účinných preventivních opatření, jež byla svou povahou způsobilá odvrátit identifikované riziko. V projednávaném případě Soud shledal porušení čl. 2 Úmluvy z důvodu nedostatečného vyhodnocení závažnosti rizika vyplývajícího z dřívějšího, opakujícího se násilného jednání pachatele, v nedostatečné koordinaci mezi příslušnými orgány a v nedostatečném varování stěžovatelky způsobem, který by jí umožnil na hrozící nebezpečí adekvátně reagovat.

Sdělení konkrétních informací o trestní minulosti pachatele Soud nepožadoval, neboť splnění pozitivních závazků státu bylo možné dosáhnout i jinak. Z tohoto důvodu se také Soud nemusel meritorně zabývat případným zásahem do práva pachatele na ochranu soukromí ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Komentovaný rozsudek přesto obsahuje řadu indicií, jak tuto otázku řešit a jak dotčená práva vyvážit (viz zejm. bod 70, případně též připojená stanoviska). Soud svou linií argumentace zároveň implikuje, jak by měly vnitrostátní soudy postupovat při hodnocení, zda orgány, zejména policie, přijaly v jednotlivých případech vhodná opatření k odvrácení rizika opakujícího se genderově podmíněného násilí, včetně rizika smrti.

Připojená - souhlasná i nesouhlasná - stanoviska jednoznačně potvrzují citlivou povahu řešené otázky a napětí mezi pozitivními závazky státu vyplývajícími z čl. 2, potažmo čl. 3 Úmluvy, jejich nepřiměřeným rozšiřováním, zejména pokud jde o informační povinnost státu ve vztahu k potenciálním obětem, i možným zásahem do práva pachatele na ochranu soukromí a jeho osobních údajů. Ač samotný rozsudek toto dilema výslovně neřeší, implicitně posouvá těžiště úvah směrem k posílení preventivní role státu s důrazem na efektivitu ochrany, což zahrnuje i adekvátní komunikaci s (potenciální) oběti.

Soudkyně Elósequi ve svém podrobném souhlasném stanovisku zdůraznila, že případy genderově podmíněného násilí představují celospolečenský problém, který vyžaduje adekvátní reakci ze strany jednotlivých států. Vnitrostátní orgány jsou mimo jiné povinny vyvinout zvýšené úsilí v rámci preventivních opatření k ochraně žen před násilím, včetně genderově motivované vraždy (tzv. femicidy). Upozornila, že případné odmítnutí pomoci ze strany oběti by nemělo vést automaticky k nečinnosti orgánů, neboť pro oběti domácího násilí je typické, že si často závažnost rizika, jemuž jsou vystaveny, neuvědomují, nepřipouštějí jej, či jej bagatelizují.[7] Jako příklad dobré praxe uvedla britský *Domestic Violence Disclosure Scheme*,[8] který umožňuje sdílení informací s potenciálními oběťmi domácího násilí, a to na základě předchozího vyhodnocení rizik a testu proporcionality za účelem současného respektování ochrany soukromí pachatele. Vyzdvihla také význam meziinstitucionální spolupráce, včetně zapojení zdravotnických zařízení v systému prevence opakujícího se násilí.

Soudce Felici a soudkyně Šimáčková ve svém společném souhlasném stanovisku připomněli přetrvávající archetypální stereotypy ve společnosti, evropské prostředí nevyjímaje, které podmiňují páchaní genderově motivovaného násilí jako formy „potrestání“ „neloajality“ či „neposlušnosti“ ženy a které mohou v individuálních případech vést i k pasivitě či neadekvátní reakci ze strany vnitrostátních orgánů. Současně považovali za klíčové zdůraznit, že Soud v projednávané věci nekritizoval postup vnitrostátních orgánů výlučně z důvodu neposkytnutí konkrétní informace o trestní minulosti pachatele stěžovatelce, nýbrž z důvodu absence systematického a důkladného vyhodnocení rizika, jemuž byla stěžovatelka vystavena, a adekvátní reakce na něj.

Soudce von Werdt ve svém nesouhlasném stanovisku, k němuž se připojila soudkyně Mourou-Vikström, naopak kritizoval přílišný aktivismus Soudu, vedoucí k „přehnanému rozšiřování pozitivních závazků státu“. Upozorňuje přitom na riziko interpretace komentovaného rozsudku jako implicitního uznání povinnosti státu sdělovat citlivé informace o trestní minulosti osob, jež by mohla vyústit v nepřiměřený zásah do práva na ochranu soukromí, a tudíž kolidovat s právem garantovaným čl. 8 Úmluvy. Právo na ochranu soukromí sice není tzv. nezadatelným právem v kontextu Úmluvy, avšak jak soudci připomínají, každé jeho omezení musí mít zákonný základ a musí být podrobena přísnému testu proporcionality.

Česká právní úprava nedisponuje explicitním ustanovením, jež by umožňovalo Policii ČR, či jiným orgánům státní správy, informovat potenciální oběť domácího či genderově podmíněného násilí o trestní minulosti pachatele, který je v postavení osoby blízké či v obdobném vztahu k oběti. Jinými slovy, obdoba britského *Domestic Violence Disclosure Scheme* je našim poměrům prozatím vzdálená. S poukazem na povinnost mlčenlivosti policie,[\[9\]](#) pravidla poskytování informací o trestním řízení[\[10\]](#), jakož i pravidla zpřístupňování informací v trestním rejstříku[\[11\]](#) a předpisy na ochranu osobních údajů,[\[12\]](#) lze českou úpravu označit v tomto ohledu za spíše rigidní. Trestní řád přiznává určitá procesní práva, včetně práva na informace, pouze osobě v postavení „poškozeného“ [\[13\]](#), tj. osobě, která je přímo a bezprostředně dotčena trestným činem alespoň ve fázi pokusu.[\[14\]](#) Obdobně zákon o obětech trestných činů[\[15\]](#) pracuje primárně se skutečnou obětí trestného činu[\[16\]](#), přičemž oběti domácího násilí označuje za zvláště zranitelné oběti[\[17\]](#), jimž náleží zvýšená ochrana.

Výše uvedené však neznamená, že by české právo nenabízelo nástroje, které by Policii ČR, případně jiným orgánům, neumožňovaly plnění pozitivních závazků vyplývajících z čl. 2 Úmluvy, jak byly vyloženy Soudem. Zákon o obětech trestných činů výslovně označuje za oběť také osobu, které „mělo být“ ublíženo na zdraví či způsobena újma.[\[18\]](#) Z pohledu jazykového a systematického výkladu tato formulace míří na fázi přípravy či pokusu trestného činu. Teleologickým výkladem, v kombinaci s principem presumpce postavení oběti[\[19\]](#), by však bylo možno dovodit, že v podmínkách domácího či genderově podmíněného násilí, kdy je pachatel usvědčeným recidivistou, poskytuje zákon ochranu také osobě, jež je vystavena skutečnému a bezprostřednímu riziku násilí, případně i smrti. Taková interpretace odpovídá právně-politickému rámci a cílům směrnice 2012/29/EU[\[20\]](#), která byla předlohou pro přijetí zákona o obětech trestných činů, i principům Istanbulské úmluvy[\[21\]](#), z níž směrnice vychází a s níž také pracuje Soud ve své argumentaci.[\[22\]](#) Nastíněný výklad by umožnil Policii ČR účinněji reagovat na bezprostředně hrozící riziko realizace projevů genderově podmíněného násilí v podobě přijetí adekvátních preventivních opatření, jako je zejména institut vykázání ze společného obydlí[\[23\]](#), či dalších preventivních postupů, včetně poskytnutí informací nutných k ochraně života či zdraví dotčené osoby. Současně je třeba vyzdvihnout, že již nyní Policie ČR uplatňuje diagnostickou metodu „SARA DN“ (*Spousal Assault Risk Assessment - Domestic Violence/domácí násilí*)[\[24\]](#) pro vyhodnocování rizika dalšího útoku na ohroženou osobu. Tato metoda pomáhá systematicky vyhodnotit rizikové faktory a další znaky domácího násilí na základě jasně stanovených kritérií a přijmout odpovídající opatření.[\[25\]](#)

Platná právní úprava bezpochyby vytváří prostor pro plnění závazků České republiky na základě čl. 2 Úmluvy, jak byly vyloženy Soudem v rozsudku ve věci N. D. proti Švýcarsku, avšak pouze za

předpokladu pružného výkladu relevantních ustanovení, důsledného a systematického hodnocení aktuálně existujícího rizika v jednotlivých případech a přijetí odpovídajících opatření. Prostor pro flexibilní výklad na straně jedné umožňuje přijetí individualizovaných operativních opatření a naplnění požadavků stanovených Soudem, současně však představuje vakuum, které může být zdrojem právní nejistoty, neboť zavádá nejednotnému postupu orgánů, který může vyústit v nečinnost, mj. z důvodu možných obav o překročení pravomocí či nepřiměřeného zásahu do práva na ochranu soukromí či ochranu osobních údajů pachatele. Pro posílení právní jistoty a míry ochrany (potenciálních) obětí genderově podmíněného či domácího násilí by bylo možné doporučit explicitní promítnutí výše nastíněné výkladové linie do zákona o obětech trestných činů, příp. zákona o Policii ČR, a také rozvinutí metodiky, kterou již nyní policie využívá. Po vzoru některých mimoevropských států, kde tato praxe řadu let funguje, by pak bylo možné směrem do budoucna navrhnout vytvoření registru pachatelů genderově podmíněného či domácího násilí, kdy jako možný vzor může posloužit v Česku aktuálně zaváděný tzv. dětský certifikát.

(Mgr. Iveta Rohová a JUDr. Pavel Simon)

SKUTKOVÝ STAV

V závěru roku 2006 navázala stěžovatelka vztah s X., který byl v roce 1995 odsouzen k trestu odnětí svobody v délce dvanácti let za znásilnění a vraždu své tehdejší partnerky. V roce 2001 byl X. podmíněčně propuštěn. V září 2006 byl vzat do vazby v rámci probíhajícího trestního řízení z důvodu vyhrožování a obtěžování partnerky, s níž udržoval v rozhodné době vztah. V návaznosti na závěry vyhotoveného znaleckého posudku z oboru psychiatrie byl v říjnu 2006 propuštěn z vazby. Současně mu byl nařízen dohled probační služby, stanovena povinnost podrobit se psychiatrickému léčení a uložen zákaz kontaktovat poškozenou. Vypracované posudky z oboru psychiatrie shodně potvrdily zvýšené riziko jeho násilného chování v přímé souvislosti s ukončením vztahu ze strany partnerky.

Na rozdíl od příslušných vnitrostátních orgánů neměla stěžovatelka o trestní minulosti X. žádné informace. V průběhu roku 2007 se začala cítit jeho chováním ohrožena, obrátila se proto na jeho ošetřujícího lékaře, který jí doporučil obezřetnost a s jejím souhlasem kontaktoval policii. Policie informovala stěžovatelku o možnostech podání trestního oznámení a kontaktování linky pomoci. Nesdělila jí však informace o trestní minulosti X. ani o nařízeném léčení. Stěžovatelka trestní oznámení nepodala, brzy nato však vztah ukončila. Ihned poté se ji X. snažil opakovaně telefonicky kontaktovat. Když na jeho hovory ani SMS zprávy stěžovatelka nereagovala, vrhнул ještě týž den do jejího bytu, poté ji unesl, věznil, mučil, opakovaně znásilnil a několikrát se pokusil ji různými způsoby zabít. V průběhu těchto událostí kontaktoval X. svého psychologa, který bezodkladně informoval příslušné vnitrostátní orgány a zdravotnickou záchrannou službu. Stěžovatelka byla s vážnými zraněními převezena do zdravotnického zařízení. X. byl vzat do vazby, kde o dva dny později spáchal sebevraždu.

Orgán pro pomoc obětem trestných činů přiznal stěžovatelce 45 000 CHF (přibližně 1 175 000 Kč) jako odškodnění za utrpěnou újmu. Stěžovatelka žalovala kanton Lucern z důvodu, že ji příslušné orgány v rámci komunikace neinformovaly o trestní minulosti X. a o možném riziku, které z toho pro ni vyplývalo, a požadovala náhradu škody ve výši 105 000 CHF (přibližně 2 740 000 Kč). Kantonální soudy žalobu zamítly, Federální nejvyšší soud jejich závěry potvrdil s tím, že mezi postupem orgánů a následným jednáním X. nebyla shledána příčinná souvislost a že v době kontaktu s policií stěžovatelce nehrozilo bezprostřední nebezpečí.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 2 ÚMLUVY

37. Stěžovatelka tvrdí, že orgány v projednávané věci nesplnily svůj pozitivní závazek přijmout nezbytná opatření k ochraně jejího života. Má především za to, že ji měly informovat o trestné činnosti, které se její partner v minulosti dopustil, zejména o odsouzení za znásilnění a vraždu z roku 1995. Dovolává se čl. 2 Úmluvy, který stanoví:

„1. Právo každého na život je chráněno zákonem. ...“

(...)

B. K věci samé

(...)

2. Posouzení Soudu

(a) Použitelné zásady

58. Soud připomíná, že první věta čl. 2 Úmluvy ukládá státu nejen povinnost zdržet se úmyslného nebo protiprávního usmrcení, ale též povinnost přijmout opatření nezbytná k ochraně života osob spadajících do jeho jurisdikce (rozsudek velkého senátu ze dne 31. 1. 2019, Fernandes de Oliveira proti Portugalsku, č. 78103/14, bod 104; a rozsudek velkého senátu ze dne 25. 6. 2019, Nicolae Virgiliu Tănase proti Rumunsku, č. 41720/13, bod 134).

59. Za určitých, přesně vymezených, okolností může čl. 2 Úmluvy ukládat orgánům veřejné moci pozitivní závazek přijmout předem konkrétní opatření k ochraně jednotlivce, jehož život je ohrožen trestnou činností jiných osob (rozsudek ze dne 28. 10. 1998, Osman proti Spojenému království, č. 23452/94, bod 115; rozsudek ze dne 15. 1. 2009, Branko Tomašić a ostatní proti Chorvatsku, č. 46598/06, bod 50; rozsudek ze dne 9. 6. 2009, Opuz proti Turecku, č. 33401/02, bod 128; rozsudek ze dne 28. 3. 2000, Mahmut Kaya proti Turecku, č. 22535/93, bod 85; a rozsudek ze dne 28. 3. 2000, Kiliç proti Turecku, č. 22492/93, bod 62).

60. Rozsah tohoto pozitivního závazku je však třeba vykládat tak, aby orgánům veřejné moci nebylo ukládáno neúnosné či nepřiměřené břemeno, s ohledem na obtíže, jimž policie čelí při výkonu svých funkcí v poměrech současné společnosti, na nepředvídatelnost lidského chování a na nutnost operativního rozhodování s ohledem na stanovené priority a dostupné zdroje. Z toho plyne, že ne každé tvrzené ohrožení života zakládá podle Úmluvy závazek vnitrostátních orgánů přijmout konkrétní opatření k zabránění jeho uskutečnění. Aby bylo možno konstatovat porušení pozitivního závazku, musí být prokázáno, že vnitrostátní orgány v rozhodný okamžik věděly nebo měly vědět o tom, že konkrétní osoba byla vystavena skutečnému a bezprostřednímu ohrožení života v důsledku trestné činnosti třetí osoby, a že nepřijaly v rámci svých pravomocí opatření, která by z rozumného hlediska mohla toto riziko odvrátit (Osman proti Spojenému království, cit. výše, bod 116; rozsudek ze dne 3. 4. 2001, Keenan proti Spojenému království, č. 27229/95, body 89–90; rozsudek ze dne 8. 11. 2005, Gongadze proti Ukrajině, č. 34056/02, bod 165; a Opuz proti Turecku, cit. výše, body 129–130). Podle Soudu, s ohledem na povahu práva chráněného čl. 2 Úmluvy, postačuje, aby stěžovatel prokázal, že orgány neučinily vše, co od nich bylo možno rozumně očekávat, aby zabránily uskutečnění konkrétního a bezprostředního rizika pro život, o němž věděly nebo měly vědět. Jedná se o otázku, jejíž posouzení závisí na souhrnu okolností projednávané věci (rozsudek ze dne 16. 11. 2000, Tanribilir proti Turecku, č. 21422/93, bod 72; a rozsudek ze dne 27. 4. 2006, Ataman proti Turecku, č. 46252/99, bod 56).

61. Soud rovněž připomíná obecné zásady vyplývající z jeho judikatury v oblasti násilí páchaného na ženách a domácího násilí, jak byly formulovány ve věcech Opuz proti Turecku (cit. výše, bod 159, s odkazy na judikaturu v něm uvedenou) a Kurt proti Rakousku (rozsudek velkého senátu ze dne 15. 6.

2021, č. 62903/15, body 161–190). V této souvislosti Soud znovu potvrzuje, že oběti takových forem násilí jsou považovány za zranitelné osoby a že mají zejména právo na ochranu ze strany státu ve formě účinné prevence, která je chrání před závažnými zásahy do osobní integrity (Opuz proti Turecku, cit. výše, bod 159). Dále již Soud v minulosti judikoval, že zásah orgánů veřejné moci do soukromého nebo rodinného života může být za určitých okolností nezbytný k ochraně zdraví nebo práv třetích osob či k předcházení trestné činnosti (rozsudek ze dne 9. 7. 2019, Volodina proti Rusku, č. 41261/17, bod 86; Opuz proti Turecku, cit. výše, bod 144; a rozsudek ze dne 17. 2. 2005, K. A. a A. D. proti Belgii, č. 42758/98 a 45558/99, bod 81).

62. V oblasti násilí páchaného na ženách, stejně jako v jiných obdobných oblastech, představuje závazek přijmout preventivní operativní opatření vyplývající z čl. 2 Úmluvy povinnost k zajištění prostředků, nikoli k dosažení výsledku (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 159). V tomto kontextu je posouzení povahy a úrovně rizika nedílnou součástí povinnosti přijmout preventivní operativní opatření, pokud to existence takového rizika vyžaduje. Z toho plyne, že posouzení toho, zda stát tuto povinnost splnil, nezbytně vyžaduje analyzovat jak přiměřenost vyhodnocení rizika provedeného vnitrostátními orgány, tak – v případě, že riziko způsobilé založit povinnost jednat bylo nebo mělo být zjištěno – přiměřenost přijatých preventivních opatření (tamtéž).

63. Soud v této souvislosti poznamenává, že aby bylo možné zjistit, zda existuje skutečné a bezprostřední riziko ohrožení života oběti násilí páchaného na ženách, mají vnitrostátní orgány povinnost provést posouzení rizika smrti, které je nezávislé, proaktivní a úplné (Kurt proti Rakousku, cit. výše, body 158 a 168, s odkazem na Osman proti Spojenému království, cit. výše, bod 116). Připomíná, že přívlastky „nezávislé“ a „proaktivní“ odkazují na povinnost orgánů nespokojit se pouze s tím, jak samotná oběť vnímá riziko, jemuž je vystavena, ale doplnit toto vnímání vlastním posouzením (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 169).

(b) Použití výše uvedených zásad

64. Úvodem Soud vyzdvihuje, že v projednávané věci stěžovatelka netvrdí, že by ji X. před předmětnými událostmi fyzicky kdykoli napadl (viz, *a contrario*, výše cit. rozsudky ve věcech Kurt a Opuz). Na druhou stranu však poznamenává, že stěžovatelka byla ze strany X. vystavena zejména obtěžování prostřednictvím telefonních hovorů a SMS zpráv. Dále Soud konstatuje, že byl X. v roce 1995 odsouzen ke dvanácti letům odnětí svobody za vraždu a znásilnění, kterých se dopustil v roce 1993, a po svém propuštění byl v roce 2006 vzat do vazby v rámci trestního řízení vedeného proti němu mimo jiné pro vyhrožování a nátlak vůči své bývalé partnerce. Jeho následné propuštění na svobodu bylo navíc spojeno s několika opatřeními, zejména se zákazem kontaktu s obětí. Za těchto okolností a s ohledem na skutečnost, že život X. byl poznamenán opakovaným násilím vůči jeho postupným partnerkám, včetně femicidy spáchané v roce 1993, má Soud za to, že předmětné jednání lze kvalifikovat jako násilí páchané na ženách. Z toho vyplývá, že na projednávané skutečnosti se použijí zásady odvozené z výše citované judikatury (body 59–63 výše).

i. K otázce, zda vnitrostátní orgány věděly nebo měly vědět o riziku, kterému byla stěžovatelka vystavena

65. K zodpovězení otázky, zda vnitrostátní orgány splnily svůj pozitivní závazek chránit právo stěžovatelky na život, je třeba nejprve zkoumat, zda v rozhodné době věděly nebo měly vědět, že stěžovatelka byla skutečným a bezprostředním způsobem ohrožena na životě v důsledku předchozího jednání a chování X.

66. S ohledem na okolnosti projednávané věci má Soud za to, že vnitrostátní orgány jako celek měly vědomost jak o vztahu, který stěžovatelka udržovala s X., tak o jeho předchozí trestní minulosti, jakož i o skutečné a bezprostřední povaze nebezpečí, které mohl představovat. Kromě toho z obou

znaleckých psychiatrických posudků ze dne 12. 10. 2006 a 10. 1. 2007 vyplývá, že situace rozchodu byly pro X. obzvláště obtížné a mohly u něj vyvolat násilné jednání ... Soud dále připomíná, jak ostatně uvedla i Skupina expertů Rady Evropy pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), že se jedná o ukazatele považované za charakteristické znaky vysokého rizika (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 140).

ii. Ke vzniku povinnosti vnitrostátních orgánů chránit stěžovatelku

67. Pokud jde o otázku, která událost v projednávané věci zavedla vzniku povinnosti žalovaného státu chránit stěžovatelku, Soud vyzdvihuje skutečnost, že stěžovatelka nepodala ohledně předmětných skutečností formální trestní oznámení. S ohledem na výše uvedené úvahy má za to, že vnitrostátní orgány je třeba považovat za informované o existenci rizika týkajícího se stěžovatelky nejpozději v okamžiku, kdy se lékař X., poté co byl stěžovatelkou kontaktován v souvislosti s chováním svého pacienta (obtěžování prostřednictvím telefonních hovorů a SMS zpráv), obrátil s jejím souhlasem na policii ... Právě tento sled oznámení totiž přivedl orgány k obeznámení se se situací, v níž se stěžovatelka nacházela, a založil - i při absenci podání trestního oznámení z její strany - jejich povinnost chránit její právo na život se zvýšenou mírou bdělosti.

iii. K otázce, zda vnitrostátní orgány přijaly nezbytná opatření k ochraně života stěžovatelky

68. Třetí otázkou, kterou se Soud zabývá, je, zda vnitrostátní orgány přijaly v rámci svých pravomocí taková operativní opatření, která mohla být rozumně považována za způsobilá odvrátit riziko, jemuž byla stěžovatelka vystavena.

69. Soud připomíná, že se policista A. během telefonického hovoru, který vedl dne 30. 8. 2007 se stěžovatelkou, dotazoval na rozsah obtěžování, jemuž měla být vystavena ze strany X., a zeptal se jí, zda má situaci pod kontrolou, nebo zda potřebuje pomoc. Dále uvedl, že by bylo vhodné, aby svůj vztah s X. ukončila, nabídl jí pomoc policie, včetně čísla tísňové linky, a informoval ji o možnosti podat trestní oznámení nebo se obrátit na služby pomoci obětem.

70. Pokud jde o neposkytnutí informací ze strany policisty o trestní minulosti X., Soud, připomínaje, že ve věcech násilí páchaného na ženách nemohou práva pachatele převážit nad právem obětí na život a na tělesnou a duševní integritu [Opuz proti Turecku, cit. výše, bod 147; a *mutatis mutandis* Volodina proti Rusku, cit. výše, bod 86; v tomto smyslu viz též bod 31a)(ii) Obecného doporučení č. 35 o násilí páchaném na ženách z důvodu pohlaví, přijatého Výborem pro odstranění diskriminace žen dne 26. 7. 2017; ...], zdůrazňuje, že zpřístupnění informace stěžovatelce o předchozím odsouzení X. za vraždu a znásilnění by představovalo zásah do práva dotčeného na respektování soukromého života, pro který neexistoval žádný právní základ. Soud v této souvislosti poznamenává, že podle ustanovení švýcarského práva týkajících se rejstříku trestů mohou být výpisy z rejstříku trestů týkající se třetích osob sdělovány soukromým osobám pouze s písemným souhlasem dotčených osob ... Pokud jde o psychiatrický posudek za účelem vyhodnocení rizika recidivy u X. ..., o kterém policista A. nevěděl ..., Soud poznamenává, že švýcarský trestní zákoník postihuje jako porušení služebního tajemství vyzrazení jakékoli důvěrné informace, která byla svěřena členům orgánu veřejné moci ...

71. Soud zdůrazňuje, že po předmětných událostech změnila kantonální rada Lucernu dne 30. 10. 2017 zákon o policii ... tak, že do něj vložila § 13b, jehož první odstavec umožňuje kantonální policii sdělovat orgánům a třetím osobám osobní údaje potenciálně nebezpečných osob, zejména údaje týkající se ukončení správních a trestních opatření a sankcí, pokud se to ukáže jako nezbytné k odvrácení bezprostředního nebezpečí. Druhý odstavec uvedeného ustanovení upřesňuje, že při takovém oznámení musí policie v co největší možné míře chránit osobnostní práva osoby, která je

původcem hrozby.

72. Pro poměry projednávané věci Soud především zdůrazňuje, že má za to, že policista A. se z vlastní iniciativy snažil v co největší možné míře, s ohledem na informace, které měl k dispozici, a na právní omezení, jimž podléhal, informovat stěžovatelku o nebezpečné povaze situace, v níž se nacházela.

73. Soud dále konstatuje, že okamžitý přístup jednotlivých dotčených policejních složek k výpisu z policejního registru, v němž byl v rozhodný den zaznamenán telefonický hovor mezi stěžovatelkou a policistou A., nevedl k žádné následné reakci, což svědčí přinejmenším o nedostatku komunikace a koordinace, který mohl bránit náležitě pečlivosti vyžadované v takové situaci. Jak již bylo uvedeno výše (bod 62), povinnost přijmout preventivní operativní opatření, pokud to existence rizika vyžaduje, zahrnuje nutnost provést posouzení povahy a úrovně tohoto rizika (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 159) již od okamžiku, kdy se orgány o tomto riziku dozvěděly. Posouzení toho, zda stát tuto povinnost splnil, proto nezbytně vyžaduje analyzovat vyhodnocení rizika provedené vnitrostátními orgány (tamtéž). V tomto ohledu má Soud za to, že vláda neprokázala, že by orgány provedly - od okamžiku, kdy policii kontaktoval lékař X. (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. 10. 2023, Luca proti Moldavsku, č. 55351/17, bod 69) a následně po zanesení výpisu z policejního registru do informačního systému - posouzení rizika splňující požadavky vyplývající z čl. 2 Úmluvy (body 62 a 63 výše). Je pravda, že po skončení telefonického hovoru dne 30. 8. 2007 stěžovatelka nepodala trestní oznámení ani nepožádala o pomoc, což lze vysvětlit tím, že si plně neuvědomovala hrozbu, jíž byla vystavena. Soud v této souvislosti zdůrazňuje, že nebyla znalá trestní minulosti X., neznala ani obsah znaleckých psychiatrických posudků, které se jej týkaly, vnitrostátní orgány se však nemohou spokojit pouze s tím, jak oběť vnímá riziko, jemuž je vystavena, a musí toto vnímání doplnit vlastním posouzením tak, aby provedly nezávislé a proaktivní vyhodnocení (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 169; a rozsudek ze dne 28. 1. 2014, T. M. a C. M. proti Moldavsku, č. 26608/11, bod 46).

74. S přihlédnutím ke zranitelnosti stěžovatelky, která neměla vědomost o souhrnu informací, jež měly orgány jako celek k dispozici, měla být tato informační asymetrie, o níž orgány věděly, kompenzována zvýšenou mírou bdělosti z jejich strany, vedoucí k úplnému a aktuálnímu posouzení závažnosti rizika, jemuž byla vystavena.

75. Soud závěrem konstatuje, že vzhledem k tomu, že vnitrostátní orgány neměly možnost - z důvodu absence zjištění bezprostředního nebezpečí vyžadovaného tehdy použitelným vnitrostátním právem ... - přijmout z vlastní iniciativy operativní opatření způsobící zabránit uskutečnění rizika pro tělesnou integritu osoby při neexistenci podání trestního oznámení nebo žádosti o pomoc z její strany, nebylo přijato žádné jiné zvláštní opatření, jako byla ta, která byla zavedena ve vztahu k bývalé partnerce X. ..., s cílem poskytnout stěžovatelce ochranu odpovídající závažnosti situace. Přirozeně nelze spekulovat o tom, zda mají vnitrostátní orgány zákonnou možnost přijmout taková opatření, ani o jejich účinnosti, Soud však připomíná, že přijetí preventivních operativních opatření podle čl. 2 Úmluvy představuje povinnost přijetí prostředků, nikoli dosažení určitého výsledku (Kurt proti Rakousku, cit. výše, bod 159).

iv. Závěr

76. S ohledem na výše uvedené a ve světle všech okolností projednávané věci má Soud za to, že vnitrostátní orgány jako celek neučinily vše, co od nich bylo možno rozumně očekávat, aby zabránily realizaci konkrétního skutečného a bezprostředního rizika pro život stěžovatelky, o němž věděly nebo měly vědět. Přestože Soud oceňuje spontánní iniciativu policisty A., konstatuje, že chybělo jak odpovídající posouzení rizika pro život stěžovatelky, tak přijetí operativních opatření, která by měla reálnou šanci změnit průběh událostí nebo zmírnit vzniklou újmu (rozsudek ze dne 2. 3. 2017, Talpis

proti Itálii, č. 41237/14, bod 121; Opuz proti Turecku, cit. výše, bod 136; rozsudek ze dne 18. 9. 2014, Bljakaj a ostatní proti Chorvatsku, č. 74448/12, bod 124; a Luca proti Moldavsku, cit. výše, bod 74). Z toho vyplývá, že vnitrostátní orgány nesplnily svůj pozitivní závazek chránit život stěžovatelky podle čl. 2 Úmluvy, a to jak z důvodu nedostatečné koordinace mezi jednotlivými složkami, tak v důsledku nedostatků tehdy použitelného vnitrostátního práva.

77. Vzhledem k uvedenému došlo k porušení čl. 2 Úmluvy.

II. K POUŽITÍ ČL. 41 ÚMLUVY

78. Ke znění čl. 41 Úmluvy:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní připojených, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Spravedlivé zadostiučinění

1. Majetková újma

79. Stěžovatelka požaduje částku ve výši 560 684 CHF jako náhradu majetkové újmy, kterou rozděljuje následovně: 76 447 CHF za ztrátu na výdělků, 79 011 CHF jako přímou škodu na dávkách starobního důchodu a 344 614 CHF jako náklady na péči o domácnost.

80. Vláda především zdůrazňuje, že v žalobě podané dne 15. 1. 2015 ... žádala stěžovatelka pouze částku ve výši 105 000 CHF jako náhradu nemajetkové újmy. Současně namítá, že vnitrostátní řízení se proto nevztahovalo na náhradu jakékoli majetkové újmy.

81. Pokud jde o částku požadovanou jako „ztrátu na výdělků“, vláda má především za to, že sazby pro pracovní neschopnost a invaliditu použité pro její výpočet jsou nesprávné. Dále uvádí, že stěžovatelka využila několika kompenzačních mechanismů a dávek, včetně dávek invalidního důchodu, a proto uzavírá, že nároky jsou na základě uvedeného nedůvodné.

82. Vláda rovněž žádá Soud, aby zamítl nárok týkající se přímé škody na dávkách starobního důchodu, jelikož má za to, že náhrada této škody je již zahrnuta v nárocích na ztrátu na výdělků.

83. Konečně, pokud jde o majetkovou újmu, vláda připomíná, že v rozhodné době, kdy došlo ke spáchání předmětných trestných činů, stěžovatelka žila sama. Dodává také, že stěžovatelka uvedla, že výpočet výše majetkové újmy vycházel z „pragmatických úvah“; má proto za to, že vzhledem k tomu, že se tento výpočet nezakládá na lékařském posouzení, je nárok spekulativní povahy.

84. Soud je toho názoru, že tvrzení stěžovatelky, že existuje přímá příčinná souvislost mezi opomenutím vnitrostátních orgánů chránit její život náležitým způsobem podle čl. 2 Úmluvy na straně jedné a jednotlivými nároky na náhradu majetkové újmy na straně druhé, není nijak prokázáno. Z toho vyplývá, že jí z tohoto titulu nepřísluší žádná částka jako náhrada majetkové újmy.

2. Nemajetková újma

85. Stěžovatelka požaduje částku ve výši 105 000 CHF jako náhradu nemajetkové újmy, kterou podle svého tvrzení utrpěla.

86. S ohledem na relevantní judikaturu Soudu a na skutečnost, že stěžovatelka již v roce 2011 obdržela částku 45 000 CHF jako náhradu nemajetkové újmy v rámci švýcarského systému pomoci obětem trestných činů ..., vláda uvádí, že v projednávané věci by pouhé konstatování porušení bylo

výjimečně způsobilé napravit nemajetkovou újmu, kterou stěžovatelka utrpěla. Navrhuje proto, aby Soud nepřiznal stěžovatelce žádnou další částku z titulu nemajetkové újmy.

87. Soud je toho názoru, že pouhé konstatování porušení čl. 2 Úmluvy, k němuž dospěl, v projednávané věci nepostačuje k odčinění nemajetkové újmy utrpěné stěžovatelkou. S ohledem na okolnosti projednávané věci, na závažné a dlouhotrvající utrpení, které stěžovatelka musela snášet, a na pochybení kantonálních orgánů při ochraně stěžovatelky proti jednání X. považuje Soud za spravedlivé a přiměřené přiznat jí částku ve výši 30 000 EUR.

(...)

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD:

1. *Prohlašuje*, jednomyslně, stížnost opírající se o čl. 2 Úmluvy za přijatelnou;

2. *Rozhoduje*, pěti hlasy ku dvěma, že došlo k porušení čl. 2 Úmluvy;

3. *Rozhoduje*, pěti hlasy ku dvěma,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovatelce ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se rozsudek stane konečným podle čl. 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které mají být převedeny do měny žalovaného státu podle kurzu platného ke dni platby:

(i) 30 000 EUR plus jakákoli částka, která může být z této částky splatná na dani, za nemajetkovou újmu;

(...)

(Zpracovala: Mgr. Iveta Rohová)

[1] Rozsudek ze dne 28. 10. 1998, Osman proti Spojenému království, č. 23452/94.

[2] Rozsudek velkého senátu ze dne 9. 6. 2009, Opuz proti Turecku, č. 33401/02.

[3] Rozsudek velkého senátu ze dne 15. 6. 2021, Kurt proti Rakousku č. 62903/15.

[4] Např. rozsudek ze dne 31. 5. 2007, Kontrová proti Slovensku, č. 7510/04.

[5] Rozsudek velkého senátu ze dne 15. 6. 2021, Kurt proti Rakousku, č. 62903/15. V podrobnostech např. Kratochvíl, J. Právo na život (čl. 2). In Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J. a kol. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2025 (elektronická verze). Beck-online.

[6] Hefti, A. The European Court of Human Rights recognises Femi(ni)cide as a Human Rights Violation: N. D. v. Switzerland. *Strasbourgobserves.com* [online]. Publikováno 16. 7. 2025. V anglickém originále dostupné [zde](#).

[7] Shodně upozorňuje též Kratochvíl, viz Kratochvíl, J. Právo na život (čl. 2). In Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J. a kol. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2025 (elektronická verze).

[8] Známý také pod populárním označením „*Claire’s Law*“, nesoucí odkaz na úmrtí Claire Woodové,

kterou v roce 2009 zavraždil její partner a která měsíce před svým úmrtím čelila násilí, vyhrožování, sexuálnímu zneužívání a opakovanému znásilnění z jeho strany. Tato metodika používaná policejními orgány v Anglii mj. umožňuje, za striktně definovaných podmínek, zpřístupnění určitých informací o trestní minulosti pachatele naplňující znaky domácího násilí, či obecně násilí páchaného na ženách. Bližší informace dostupné [zde](#).

[9] § 115 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“).

[10] § 8a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[11] § 10 a 11 zákona č. 269/1994 Sb., o rejstříku trestů a evidenci přestupků, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. K tomu též čl. 10 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). V českém znění dostupné [zde](#).

[13] Viz § 43 trestního řádu.

[14] Při vědomí toho, že v případech zvláště závažných zločinů je trestná i jejich příprava, je-li možné ji prokázat (srov. § 20 a 21 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

[15] Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů („zákon o obětech trestných činů“), zejm. § 7, 8 a 14.

[16] Viz definice „oběti“ v § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[17] § 2 odst. 4 písm. d) zákona o obětech trestných činů. Tento výklad je jednoznačně v souladu s principy směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (dále jen „směrnice 2012/29/EU“), v českém znění dostupná [zde](#), viz zejm. body 17, 38 a 58 preambule.

[18] Viz znění § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

[19] § 3 odst. 1 zákona o obětech trestných činů.

[20] Směrnice mimo jiné zdůrazňuje společenskou závažnost genderově motivované násilí, jež zpravidla vytváří doživotní trauma oběti, a proto vyžaduje přijetí zvláštních koordinovaných opatření k předcházení recidivy i sekundární viktimizaci oběti. V podrobnostech viz body 17 a 18 směrnice 2012/29/EU.

[21] Úmluva o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, sjednaná dne 11. 5. 2011 v Istanbulu, v neoficiálním českém znění dostupná [zde](#).

[22] Dlužno zdůraznit, že Českou republiku Istanbulská úmluva přímo nezavazuje, neboť k její ratifikaci ze strany České republiky nedošlo. Byla však ratifikována většinou členských států Evropské unie, proto je považována „za standard evropské úpravy“, který byl převzat do uvedené směrnice.

[23] § 44 až 47 zákona o Policii ČR. S účinností od 1. 7. 2025 byla základní doba vykázání prodloužena z původních deseti na čtrnáct dnů.

[24] V Česku používané označení zahrnuje kombinaci zkratky anglického názvu a zkratky české mutace „*domestic violence*“, tj. domácího násilí („DN“), což vyjadřuje adaptaci této původem kanadské metody na české podmínky.

[25] Podrobněji je uplatňování a přínos této metody v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí přiblížen na internetových stránkách Odboru prevence Policejního prezidia ČR, dostupných [zde](#).